

IZVJEŠĆE O NAGRADI „MATO LOVRAK“ U 2025. GODINI

Za nagradu „Mato Lovrak“ , koja se dodjeljuje za dječje romane objavljene u 2025. godini dostavljeno je ukupno 16 djela. Redom su ova:

1. Blažić, Franka: Kora i začarani izvor, Mozaik knjiga, Zagreb, 2025.
2. Kalauz Branka: P.M.S., Majine priče, Sesvete, 2025.
3. Lončar, Nena: Kad razmišljaš o oblacima, Kreativna kuća, Krapina, 2025.
4. Macan, Darko: Lisičja loza, VBZ, Zagreb, 2025.
5. Madunić Barišić, Nives: Tajna ukletog dvorca, Mozaik knjiga, Zagreb, 2025.
6. Martinac Kralj, Lada: Čuvari žala, Ljevak, Zagreb, 2025.
7. Mihaljević, Nada: Mač sedam svjetova, Ljevak, Zagreb, 2025.
8. Mikulan, Krunoslav: Grom boga Peruna, Ljevak, Zagreb, 2025.
9. Pongračić, Zoran: Lila je uspjela, Knjiga u centru, Zagreb, 2025.
10. Primorac, Branka: Nestala, Alfa, Zagreb, 2025.
11. Rundek, Melita: 3 tanjura + 2, Alfa, Zagreb, 2025.
12. Smolec, Sonja: Tamo gdje počinje moje ime, Hrv. društvo književnika za djecu i mlade, Zagreb, 2025.
13. Šimara, Ljerka: Kralj Tomislav, Alfa, Zagreb, 2025.
14. Tihi-Stepanić, Jasminka: Djevojka u sjeni tuge, Ljevak, Zagreb, 2025.
15. Vidmar, Svebor: Zaljubljeni div, Hrv. društvo književnika za djecu i mlade, Zagreb, 2025.
16. Vuković Runjić, Milana: Vampir Đuro, Vuković-Runjić, Zagreb, 2025.

Nakon podulje rasprave Stručno povjerenstvo u sastavu uč. Lovorka Pralas, prof.dr.sc. Diana Zalar i prof.emer. Stjepan Hranjec (predsjednik) odlučila je da se u uži izbor izdvoje ovi naslovi:

Tamo gdje počinje moje ime Sonje Smolec,
3 tanjura + 2 Melite Rundek,
Kad razmišljaš o oblacima Nene Lončar,
Nestala Branke Primorac i
Djevojka u sjeni tuge Jasminke Tihi-Stepanić.

Odluka o nagrađenom romanu bila je vrlo zahtjevna jer sva navedena djela zaslužuju „Lovraka“ za 2026. godinu. Na koncu je Povjerenstvo odlučilo da se nagrada „Mato Lovrak“ za najbolji roman u 2025. godini dodijeli romanu

Djevojka u sjeni tuge Jasminke Tihi-Stepanić.

Obrazloženje:

Ja sam čovječja ribica u jezeru tuge, moja je duša slomljena od tuge pa tuga se nadvila nada mnom kao kumulonimbus od lebdećeg roja crnih osa, ovako ustvrđuje o sebi 15-godišnja gimnazijalka Luna, glavna junakinja u ovom romanu. Takva stanja uvjetuju da je stalno zabrinuta (24 sata na dan), bezvrijedna, kronično nesretna, povrijeđena, slomljena, umorna, do te mjere da stanje kulminira u samoranjavanju i razmišljanju o suicidu.

Autorica Jasminka Tihi-Stepanić odlučila se za izuzetno temu, složenu i nesvakidašnju (gotovo tabuističku), temu nesretne, izgubljene mlade gimnazijalke. Roman u prvom licu, ispisan gotovo posve kao solilokvij (tek mjestimice prekidan dijalozima) prezentira čitatelju problem otuđenosti, odbačenosti i suvišnosti, u tzv. odrasloj književnosti poznatoj pojmovima kao „lišnii čelovek“ i spleen. Problem, stanje danas toliko prisutno u mladim životima, što pak u ovoj digitalnoj eri uopće ne prepoznajemo ili nas naprosto ne zanima. A samo dvoje je pritom potrebno: ljubav i razgovor, istinski dijalog; toga (i štošta drugo) danas, nažalost, nema...

Nije zanimalo niti Lunine vršnjake, niti pak je to prepoznavala njena obitelj. Dok je majka bila tupo odana i često se samosažaljevala, Lunin otac je izvrstan primjer roditelja-egoista, onoga koji sve rasuđuje i mjeri prema sebi: prisiljava kćer da upiše matematičku gimnaziju jer ju je on polazio iako je Luna sklona umjetničkim sadržajima, odlučuje ostaviti i suprugu i kćer rastajući se jer odlazi da se spasi, jer on još namjerava živjeti, a mama ga sputava i na da mu disati punim plućima kako on može i zaslužuje.

Rasplet, točnije drugi dio romana počinje kad Luna otkriva prabakinu krojačku ostavštinu, a tad i nasljednu sklonost za krojenje, šivanje i modno dizajniranje. Pak kad je uspjela na jednom natječaju Mondomode, a k tome je nalazila utjehu u prijatelju Damjanu, sve je nekako postalo svjetlije i dobivalo smisao.

Pored ovoga tematskog izbora roman Djevojka u sjeni tuge krasi i izraz, već prepoznatljiv autoričin rukopis iz prijašnjih romana.

Prvo, ona se u tim djelima prihvaćala tema koje su gotovo dokumentaristički jasne, književna zbilja vrlo je bliska sa stvarnom; autorica se potvrdila kao izvrsna poznavateljica školskoga, medicinskoga i obiteljskoga života.

Drugo, nesklad između junakinje i okoline, sredine na više mjesta naglašava odnosom svjetla i tame, crnoga i bijeloga: Luni svjetlost smeta, svjetlost raspiruje svjetlost u meni, a šišmiši su me zaogrnuili crnom zastavom; pa izrezujem šišmiše iz crnoga papira i lijepim ih na bijelu podlogu“ i slično.

Treće, autorica je majstorica opisa, pejzažnog opisa koji je redovito u funkciji „stanja duše“, dakle ili je sukladan ili kontrastira stanje glavne junakinje.

Četvrto, autoričina naracija je recepcijski prohodna, reklo bi se: „prozračna“, pa iako je posrijedi monolog, tekst privlači čitatelja i ne da mu zaklopiti knjigu.

To je roman koji ne osuđuje nego opominje, ukazuje na alarmantan problem u današnjih mladih ljudi. Zbog takvih sudbina mi svi, stariji, naprosto nemamo pravo šutjeti. Eto, Jasminka Tihi-Stepanić dala nam je poticaj. Zbog tih i sličnih odlika Stručno povjerenstvo je odlučilo da se nagrada „Mato Lovrak“ u 2026. godini dodijeli romanu Djevojka u sjeni tuge.

U ime Povjerenstva: prof. emer. Stjepan Hranjec